

JAVICO

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 28ης Απριλίου 1998 *

Στην υπόθεση C-306/96,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του cour d'appel de Versailles (Γαλλία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Javico International και Javico AG

και

Yves Saint Laurent Parfums SA (YSLP),

η έκδοση προδικαστικής απόφασης ως προς την ερμηνεία του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚ,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους G. C. Rodríguez Iglesias, Πρόεδρο, C. Gulmann και R. Schintgen (εισηγητή), προέδρους τμήματος, G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, P. J. G. Kapteyn, D. A. O. Edward, J.-P. Puissochet, G. Hirsch, P. Jann και L. Sevón, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

γενικός εισαγγελέας: G. Tesaurο

γραμματέας: H. von Holstein, βοηθός γραμματέας,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

- οι Javico International και Javico AG, εκπροσωπούμενες από τον Franck Berthault, δικηγόρο Παρισιού,
- η Yves Saint Laurent Parfums SA (YSLP), εκπροσωπούμενη από τους Dominique Voillemot και Antoine Choffel, δικηγόρους Παρισιού,
- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους Giuliano Marengo, κύριο νομικό σύμβουλο, και Guy Charricr, εμπειρογνώμονα εθνικής διοικήσεως αποσπασμένο στη Νομική Υπηρεσία,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις των Javico International και Javico AG, εκπροσωπούμενων από τον Franck Berthault, της Yves Saint Laurent Parfums SA (YSLP), εκπροσωπούμενης από τους Dominique Voillemot και Antoine Choffel, της Γαλλικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τη Régine Loosli-Surrans, chargé de mission στη διεύθυνση νομικών υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών, και της Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τους Giuliano Marengo και Guy Charricr, κατά τη συνεδρίαση της 17ης Σεπτεμβρίου 1997,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 6ης Νοεμβρίου 1997,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με απόφαση της 8ης Σεπτεμβρίου 1995, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 23 Σεπτεμβρίου 1996, το cour d'appel de Versailles υπέβαλε, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, δύο προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚ, προκειμένου να μπορέσει να εκτιμήσει το κύρος συμβάσεως συνεπαγόμενης την υποχρέωση εξαγωγής καλλυντικών προϊόντων πολυτελείας προς τρίτη χώρα και την απαγόρευση επανεισαγωγής και εμπορίας των προϊόντων αυτών εντός της Κοινότητας.

- 2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο εκδικάσεως αγωγής την οποία άσκησε η Yves Saint Laurent Parfums SA (στο εξής: YSLP) κατά της Javico International και της Javico AG (στο εξής, ομού: Javico), προκειμένου να διαπιστωθεί ότι αυτές παρέβησαν τις συμβατικές τους υποχρεώσεις, να κριθεί έγκυρη η καταγγελία των δύο συμβάσεων που είχαν συναφθεί μεταξύ των διαδίκων και να γίνει δεκτό το αίτημά της περί καταβολής της συμβατικώς συμφωνηθείσας ποινής καθώς και αποζημιώσεως.

- 3 Η YSLP τυγχάνει ατομικής εξαιρέσεως για την επιλεκτική διανομή των προϊόντων της εντός της Κοινότητας [απόφαση 92/33/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 16ης Δεκεμβρίου 1991, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΟΚ (IV/33.242 — Yves Saint Laurent Parfums) (ΕΕ 1992, L 12, σ. 24)], της οποίας η νομιμότητα, όσον αφορά τους κύριους όρους της, αναγνωρίστηκε με την απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Δεκεμβρίου 1996, T-19/92, Leclerc κατά Επιτροπής (Συλλογή 1996, σ. II-1851).

4 Στις 5 Φεβρουαρίου και στις 6 Μαΐου 1992 η YSLP συνήψε, με τη Javico International, η οποία εδρεύει στη Γερμανία αλλά δεν ανήκει στο δίκτυο επιλεκτικής διανομής της YSLP εντός της Κοινότητας, δύο συμβάσεις για τη διανομή των προϊόντων της, η μία αφορώσα τη Ρωσία και την Ουκρανία και η άλλη τη Σλοβενία.

5 Η σύμβαση για τη διανομή στη Ρωσία και την Ουκρανία προβλέπει τα εξής:

«1. Τα προϊόντα μας προορίζονται για αποκλειστική πώληση στο έδαφος των Δημοκρατιών της Ρωσίας και της Ουκρανίας.

Σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να εξέλθουν του εδάφους των Δημοκρατιών της Ρωσίας και της Ουκρανίας.

2. Η εταιρία σας υπόσχεται και εγγυάται ότι τελικός προορισμός των προϊόντων θα είναι το έδαφος των Δημοκρατιών της Ρωσίας και της Ουκρανίας και ότι θα πωλεί τα προϊόντα μόνο σε εμπόρους εγκατεστημένους στο έδαφος των Δημοκρατιών της Ρωσίας και της Ουκρανίας. Κατά συνέπεια, η εταιρία σας θα γνωστοποιήσει τις διευθύνσεις των σημείων διανομής των προϊόντων στο έδαφος των Δημοκρατιών της Ρωσίας και της Ουκρανίας καθώς και κατάλογο των προϊόντων ανά σημείο διανομής.»

6 Η σύμβαση για τη διανομή στη Σλοβενία ορίζει τα εξής:

«Για την προστασία της εξαιρετικής ποιότητας διανομής των προϊόντων σε άλλες χώρες του κόσμου, ο διανομέας αποδέχεται να μην πωλεί τα προϊόντα εκτός της περιοχής ή σε μη εγκεκριμένους μεταπωλητές της περιοχής.»

- 7 Λίγο μετά τη σύναψη των εν λόγω συμβάσεων, η YSLP διαπίστωσε ότι στο Ηνωμένο Βασίλειο, στο Βέλγιο και στις Κάτω Χώρες κυκλοφορούσαν προϊόντα που είχαν πωληθεί στη Javico και που έπρεπε να διανέμονται στη Ρωσία, στην Ουκρανία και στη Σλοβενία. Ωε εκ τούτου, η YSLP κατήγγειλε τις συμβάσεις και άσκησε αγωγή ενώπιον του tribunal de commerce de Nanterre το οποίο, με απόφαση της 21ης Οκτωβρίου 1994, έκρινε έγκυρη την καταγγελία των δύο συμβάσεων και δέχθηκε το αίτημα της YSLP περί καταβολής της συμβατικής συμφωνηθείσας ποινής καθώς και αποζημίωσης.
- 8 Η Javico άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του cour d'appel de Versailles, το οποίο έκρινε ότι το κύρος των ρητρών των εν λόγω συμβάσεων διανομής έπρεπε να εκτιμηθεί από πλευράς του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, δεδομένου ότι οι εκκαλούσες ισχυρίστηκαν ότι οι ρήτρες αυτές ήσαν άκυρες κατ' εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 2, της Συνθήκης.
- 9 Υπό τις συνθήκες αυτές, το cour d'appel de Versailles αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Σε περίπτωση όπου μια επιχείρηση (ο προμηθευτής), εγκατεστημένη σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένώσεως, αναθέτει διά συμβάσεως σε άλλη επιχείρηση (τον διανομέα), εγκατεστημένη σε άλλο κράτος μέλος, τη διανομή των προϊόντων της επί περιοχής εκτός της Ένώσεως, πρέπει το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι απαγορεύει την ύπαρξη, στην εν λόγω σύμβαση, διατάξεων με τις οποίες απαγορεύεται στον διανομέα να προβαίνει σε οποιαδήποτε πώληση εντός περιοχής εκτός της συμβατικής ορισθείσας και, επομένως, σε οποιαδήποτε πώληση εντός της Ένώσεως, τόσο δι' απευθείας διαθέσεως όσο και δι' επαναποστολής από τη συμβατικής ορισθείσα περιοχή;
- 2) Σε περίπτωση που το ανωτέρω άρθρο 85, παράγραφος 1, απαγορεύει την ύπαρξη τέτοιων συμβατικών όρων, πρέπει το εν λόγω άρθρο να ερμηνευθεί ως μη δυνάμενο να εφαρμοστεί όταν ο προμηθευτής διανέμει κατ' άλλον τρόπο τα προϊόντα του στο έδαφος της Ένώσεως μέσω δικτύου επιλεκτικής διανομής, έχοντας αποτελέσει το αντικείμενο αποφάσεως περί εξαιρέσεως κατ' εφαρμογήν της παραγράφου 3 του ίδιου άρθρου;»

Επί του πρώτου ερωτήματος

- 10 Με το πρώτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης κωλύει τον εγκατεστημένο εντός κράτους μέλους προμηθευτή να απαγορεύει σε διανομέα εγκατεστημένο εντός άλλου κράτους μέλους, στον οποίο αναθέτει τη διανομή των προϊόντων του σε περιοχή εκτός της Κοινότητας, να προβαίνει σε οποιαδήποτε πώληση εντός περιοχής εκτός της συμβατικώς ορισθείσας, καθώς και στο έδαφος της Κοινότητας, τόσο δι' απευθείας διαθέσεως όσο και δι' επαναποστολής από τη συμβατικώς ορισθείσα περιοχή.
- 11 Κατά παγία νομολογία (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 30ής Ιουνίου 1966, 56/65, *Société technique minière*, Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 313, και της 13ης Ιουλίου 1966, 56/64 και 58/64, *Consten και Grundig κατά Επιτροπής*, Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 363), οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρηματιών οι οποίοι αναπτύσσουν δράση σε διαφορετικά στάδια της οικονομικής διαδικασίας μπορούν να εμπίπτουν στην απαγόρευση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.
- 12 Προκειμένου να κριθεί αν συμφωνίες όπως οι συναφθείσες μεταξύ της YSLP και της Janico εμπίπτουν στην απαγόρευση της διατάξεως αυτής, πρέπει να εξεταστεί αν η εξ αυτής απορρέουσα απαγόρευση των παραδόσεων έχει ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα τον αισθητό περιορισμό του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς και αν μπορεί να επηρεάσει το μεταξύ κρατών μελών εμπόριο.
- 13 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, όσον αφορά τις συμφωνίες που πρόκειται να εφαρμοστούν στο εσωτερικό της Κοινότητας, το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι η συμφωνία που έχει ως αντικείμενο τη στέρηση του μεταπωλητή από την εμπορική ελευθερία επιλογής των πελατών του, επιβάλλοντας του τη μεταπώληση μόνο στους πελάτες που είναι εγκατεστημένοι εντός της συμβατικώς ορισθείσας περιοχής, περιορίζει τον ανταγωνισμό υπό την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης (βλ., στο πνεύμα αυτό, αποφάσεις της 21ης Φεβρουαρίου 1984, 86/82, *Hasselblad κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1984, σ. 883, σκέψη 46, και της 24ης Οκτωβρίου 1995, C-70/93, *Bayerische Motorenwerke*, Συλλογή 1995, σ. I-3439, σκέψεις 19 και 21).

- 14 Ομοίως, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι συμφωνία επιβάλλουσα στον μεταπωλητή να μη μεταπωλεί τα προϊόντα τα οποία αφορά η σύμβαση εκτός της συμβατικής ορισθείσας περιοχής έχει ως αντικείμενο τον αποκλεισμό των παραλλήλων εισαγωγών εντός της Κοινότητας και τον εντεύθεν περιορισμό του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς (βλ., στο πνεύμα αυτό, απόφαση της 8ης Φεβρουαρίου 1990, C-279/87, Tjpp-Ex κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. I-261, σκέψη 22, συνοπτική δημοσίευση). Συνεπώς, οι ρήτρες αυτές, οι οποίες περιλαμβάνονται σε συμβάσεις διανομής εντός της Κοινότητας, συνιστούν, ως εκ της φύσεώς τους, περιορισμό του ανταγωνισμού (βλ. απόφαση της 1ης Φεβρουαρίου 1978, 19/77, Miller κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1978, σ. 47, σκέψη 7).
- 15 Ωστόσο, η Επιτροπή δεν μπορεί να επιβάλει κυρώσεις, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, για συμπεριφορές που θίγουν τον ανταγωνισμό, παρά μόνον αν οι συμπεριφορές αυτές είναι ικανές να επηρεάσουν το μεταξύ κρατών μελών εμπόριο.
- 16 Προκειμένου όμως να μπορούν να επηρεάσουν το μεταξύ κρατών μελών εμπόριο, μια απόφαση, συμφωνία ή πρακτική πρέπει, βάσει ενός συνόλου νομικών ή πραγματικών στοιχείων, να είναι δυνατό να πιθανολογηθεί αρκετά ότι μπορούν να ασκήσουν επιρροή, άμεση ή έμμεση, πραγματική ή δυνητική, επί των εμπορικών ρευμάτων μεταξύ κρατών μελών, τούτο δε κατά τρόπο που θα μπορούσε να εμποδίσει την υλοποίηση της ενιαίας αγοράς μεταξύ κρατών μελών. Επιπλέον, πρέπει η επιρροή αυτή να μην είναι ασήμαντη (απόφαση της 9ης Ιουλίου 1969, 5/69, Völk, Συλλογή 1969-1971, σ. 91, σκέψη 5).
- 17 Η επιρροή που μπορεί να ασκεί μια συμφωνία στο μεταξύ κρατών μελών εμπόριο εκτιμάται ιδίως ενόψει της θέσεως και της σημασίας των συμβαλλομένων στην αγορά των οικείων προϊόντων (απόφαση της 10ης Ιουλίου 1980, 99/79, Lancôme και Cospafrance Nederland, Συλλογή τόμος 1980/II, σ. 617, σκέψη 24). Έτσι, ακόμη και μια συμφωνία αποκλειστικότητας με απόλυτη εδαφική προστασία εκφεύγει της απαγορεύσεως του άρθρου 85 της Συνθήκης, όταν δεν επηρεάζει την αγορά παρά μόνο σε ασήμαντο βαθμό, λαμβανομένης υπόψη της ασθενούς θέσεως που κατέχουν οι ενδιαφερόμενοι στην αγορά των σχετικών προϊόντων (απόφαση της 7ης Ιουνίου 1983, 100/80 έως 103/80, Musique diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 1825, σκέψη 85).

- 18 Συνεπώς, τίθεται το ζήτημα κατά πόσον οι ανωτέρω σκέψεις ισχύουν και για τις συμφωνίες, όπως οι επίδικες στην κύρια δίκη, οι οποίες πρόκειται να έχουν εφαρμογή σε περιοχή εκτός της Κοινότητας.
- 19 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, στο πλαίσιο συμφωνιών τέτοιας φύσεως, όροι όπως αυτοί τους οποίους αναφέρει το προδικαστικό ερώτημα δεν έχουν την έννοια ότι σκοπούν στον αποκλεισμό των παραλλήλων εισαγωγών και της διαθέσεως του προϊόντος που αφορά η σύμβαση στην εντός της Κοινότητας αγορά, αλλά σκοπούν στη διασφάλιση της διεισδύσεως του παραγωγού σε αγορά εκτός της Κοινότητας μέσω της κυκλοφορίας στην αγορά αυτή επαρκούς ποσότητας των προϊόντων που αφορά η σύμβαση. Η ερμηνεία αυτή ενισχύεται από το ότι, στις επίμαχες στην κύρια δίκη συμφωνίες, η απαγόρευση πωλήσεως εκτός της συμβατικώς ορισθείσας περιοχής αφορά οσαύτως όλες τις λοιπές τρίτες χώρες.
- 20 Επομένως, συμφωνία συνεπαγόμενη δέσμευση του μεταπωλητή έναντι του παραγωγού να περιορίζει την εμπορία των προϊόντων που αφορά η σύμβαση σε αγορά εκτός της Κοινότητας δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει ως αντικείμενο τον αισθητό περιορισμό του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς και ότι δύναται αφ' εαυτής να επηρεάσει το μεταξύ των κρατών μελών εμπόριο.
- 21 Συνεπώς, οι συμφωνίες της κύριας δίκης, καθόσον απαγορεύουν στη μεταπωλήτρια Janico να πωλεί το προϊόν που αφορά η σύμβαση εκτός της συμβατικώς ορισθείσας περιοχής που της έχει ανατεθεί, δεν συνιστούν συμφωνίες οι οποίες, ως εκ της φύσεώς τους, απαγορεύονται από το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης. Ομοίως, οι όροι των επίμαχων στην κύρια δίκη συμβάσεων, καθόσον απαγορεύουν την απευθείας πώληση εντός της Κοινότητας και την επανεξαγωγή στην Κοινότητα του προϊόντος που αφορά η σύμβαση, δεν αντιβαίνουν, ως εκ της φύσεώς τους, στο άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.
- 22 Μολονότι, κατά τα προεκτεθέντα, οι επίδικοι όροι των εν λόγω συμφωνιών δεν έχουν ως αντικείμενο, ως εκ της φύσεώς τους, την παρεμπόδιση, τον

περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς, υπό την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1, ωστόσο στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να ελέγξει μήπως έχουν αυτό το αποτέλεσμα. Η εκτίμηση των αποτελεσμάτων των συμφωνιών αυτών σημαίνει ότι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το οικονομικό και νομικό πλαίσιο στο οποίο αυτές εντάσσονται (βλ. απόφαση της 27ης Απριλίου 1994, C-393/92, Almelo κ.λπ., Συλλογή 1994, σ. I-1477, σκέψη 37), και, ιδίως, το γεγονός ότι η YSLP έχει καθιερώσει εντός της Κοινότητας ένα σύστημα επιλεκτικής διανομής που τυγχάνει εξαιρέσεως.

- 23 Συναφώς, πρέπει να ελεγχθεί κατ' αρχάς αν η κοινοτική αγορά των επίμαχων προϊόντων χαρακτηρίζεται από oligοπωλική διάρθρωση επιτρέπουσα περιορισμένο μόνον ανταγωνισμό εντός του κοινοτικού δικτύου διανομής των προϊόντων αυτών.
- 24 Στη συνέχεια, πρέπει να ελεγχθεί αν υπάρχει αισθητή διαφορά μεταξύ των εντός της Κοινότητας και των εκτός της Κοινότητας τιμών του προϊόντος που αφορά η σύμβαση. Ωστόσο, η διαφορά αυτή δεν είναι ικανή να νοθεύσει τον ανταγωνισμό αν αμβλύνεται από το ύψος των δασμών και από το κόστος μεταφοράς και τις λοιπές δαπάνες για την εξαγωγή του προϊόντος προς τρίτη χώρα και την επανεισαγωγή του κατόπιν στην Κοινότητα.
- 25 Αν από την εξέταση αυτή προκύψει ότι αποτέλεσμα των επιδίκων ρητρών των εν λόγω συμφωνιών είναι ότι θίγεται ο ανταγωνισμός υπό την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, θα πρέπει επίσης να εξεταστεί αν, ενόψει της θέσεως που κατέχει η YSLP στην κοινοτική αγορά, της εκτάσεως της παραγωγής της και των πωλήσεων που πραγματοποιεί εντός των κρατών μελών, οι επίδικες ρήτρες, οι οποίες σκοπούν στην παρεμπόδιση της απευθείας πώλησως και της επανεξαγωγής στην Κοινότητα των προϊόντων που αφορά η σύμβαση, συνεπάγονται τον κίνδυνο να επηρεαστούν αισθητά τα εμπορικά ρεύματα μεταξύ των κρατών μελών κατά τρόπο που μπορεί να θίξει την υλοποίηση των στόχων της κοινής αγοράς.
- 26 Συναφώς, το ενδοκοινοτικό εμπόριο δεν μπορεί να επηρεαστεί αισθητά αν τα προϊόντα που προορίζονται για τις εκτός της Κοινότητας αγορές αντιπροσωπεύουν ένα πολύ χαμηλό ποσοστό της αγοράς του συνόλου των προϊόντων αυτών στο έδαφος της κοινής αγοράς.

27 Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται, βάσει του συνόλου των στοιχείων που διαθέτει, να καθορίσει αν οι εν λόγω συμβάσεις πληρούν πράγματι τις προϋποθέσεις ώστε να εμπίπτουν στην απαγόρευση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.

28 Υπό τις συνθήκες αυτές, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης δεν επιτρέπει στον εγκατεστημένο εντός κράτους μέλους προμηθευτή να απαγορεύει σε διανομέα εγκατεστημένο εντός άλλου κράτους μέλους, στον οποίο αναθέτει τη διανομή των προϊόντων του σε περιοχή εκτός της Κοινότητας, να προβαίνει σε οποιαδήποτε πώληση εντός περιοχής εκτός της συμβατικώς ορισθείσας, καθώς και στο έδαφος της Κοινότητας, τόσο δι' απευθείας διαθέσεως όσο και δι' επαναποστολής από τη συμβατικώς ορισθείσα περιοχή, αν η απαγόρευση αυτή έχει ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της Κοινότητας και ενέχει τον κίνδυνο να επηρεάσει τα εμπορικά ρεύματα μεταξύ των κρατών μελών. Τούτο μπορεί να συμβαίνει οσάκις η κοινοτική αγορά των οικείων προϊόντων χαρακτηρίζεται από oligοπωλιακή διάρθρωση ή από αισθητή διαφορά μεταξύ των εντός της Κοινότητας και των εκτός της Κοινότητας τιμών του προϊόντος που αφορά η σύμβαση και οσάκις, ενόψει της θέσεως που κατέχει ο προμηθευτής των οικείων προϊόντων και της εκτάσεως της παραγωγής του και των πωλήσεων εντός των κρατών μελών, η απαγόρευση ενέχει τον κίνδυνο να επηρεάσει αισθητά τα εμπορικά ρεύματα μεταξύ των κρατών μελών κατά τρόπο που μπορεί να θίξει την υλοποίηση των στόχων της κοινής αγοράς.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

29 Με το δεύτερο ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν οι ρήτρες που έχουν ως σκοπό να απαγορεύσουν στον διανομέα να πωλεί απευθείας και να επανεξάγει στην Κοινότητα τα προϊόντα που αφορά η σύμβαση και τα οποία έχει δεσμευθεί να πωλεί εντός τρίτων χωρών μπορούν να εκφύγουν της απαγορεύσεως του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, λόγω του ότι ο κοινοτικός προμηθευτής των εν λόγω προϊόντων τα διανέμει στο εσωτερικό της Κοινότητας μέσω δικτύου επιλεκτικής διανομής που αποτελεί αντικείμενο αποφάσεως περί εξαιρέσεως δυνάμει του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης.

- 30 Συναφώς, πρέπει να διευκρινισθεί ότι η απόφαση περί ατομικής εξαιρέσεως που εξέδωσε η Επιτροπή για την YSLP αφορά μόνον τις στερεότυπες συμβάσεις επιλεκτικής διανομής που επεξεργάστηκε η εν λόγω εταιρία για τη λιανική πώληση των προϊόντων της εντός της Κοινότητας. Δεδομένου ότι οι επίδικες ρήτρες αφορούν τη διανομή των προϊόντων αυτών εκτός του εδάφους της Κοινότητας, δεν επηρεάζονται από την εξαίρεση της οποίας τυγχάνει το σύστημα επιλεκτικής διανομής εντός της Κοινότητας.
- 31 Για τους ίδιους λόγους, οι συμβάσεις αυτές δεν μπορούν να τύχουν εξαιρέσεως δυνάμει του κανονισμού (ΕΟΚ) 1983/83 της Επιτροπής, της 22ας Ιουνίου 1983, σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης σε κατηγορίες συμφωνιών αποκλειστικής διανομής (ΕΕ L 173, σ. 1), τον οποίο επικαλείται υπέρ εαυτής η YSLP. Πράγματι, ο κανονισμός αυτός αφορά, σύμφωνα με το άρθρο 1, μόνον τις συμφωνίες στις οποίες «ο ένας συμβαλλόμενος αναλαμβάνει την υποχρέωση έναντι του άλλου να διαθέτει μόνο σε αυτόν ορισμένα προϊόντα με σκοπό τη μεταπώληση μέσα σε ολόκληρη την κοινή αγορά ή σε ορισμένο τμήμα αυτής».
- 32 Όσον αφορά το ζήτημα αν οι επίδικες ρήτρες μπορούν να εκφύγουν της εφαρμογής του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, λόγω της υπάρξεως, εντός της Κοινότητας, ενός συστήματος επιλεκτικής διανομής, το οποίο τυγχάνει εξαιρέσεως και στην προστασία του οποίου σκοπούν οι ρήτρες αυτές, αρκεί η υπόμνηση ότι, με την έκδοση αποφάσεως περί εξαιρέσεως δυνάμει του άρθρου 85, παράγραφος 3, η Επιτροπή επιτρέπει την παρέκκλιση από την απαγόρευση του άρθρου 85, παράγραφος 1. Κατά συνέπεια, οι αποφάσεις περί εξαιρέσεως πρέπει να ερμηνεύονται περιοριστικά ώστε να αποφεύγεται η επέκταση των αποτελεσμάτων τους σε συμφωνίες ή καταστάσεις τις οποίες δεν προορίζονται να καλύπτουν (βλ., συναφώς, την προπαρατεθείσα απόφαση Bayerische Motorenwerke, σκέψη 28).
- 33 Ενόψει των ανωτέρω σκέψεων, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι οι ρήτρες που έχουν ως σκοπό να απαγορεύσουν στον διανομέα να πωλεί απευθείας και να επανεξάγει στην Κοινότητα τα προϊόντα που αφορά η σύμβαση και τα οποία έχει δεσμευθεί να πωλεί εντός τρίτων χωρών δεν εκφεύγουν της απαγορεύσεως του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, λόγω του ότι ο κοινοτικός προμηθευτής των εν λόγω προϊόντων τα διανέμει στο εσωτερικό της Κοινότητας μέσω δικτύου επιλεκτικής διανομής που αποτελεί αντικείμενο αποφάσεως περί εξαιρέσεως δυνάμει του άρθρου 85, παράγραφος 3, της εν λόγω Συνθήκης.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 34 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Γαλλική Κυβέρνηση και η Επιτροπή, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

- Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που υπέβαλε το cour d'appel de Versailles με απόφαση της 8ης Σεπτεμβρίου 1995, αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚ δεν επιτρέπει στον εγκατεστημένο εντός κράτους μέλους προμηθευτή να απαγορεύει σε διανομέα εγκατεστημένο εντός άλλου κράτους μέλους, στον οποίο αναθέτει τη διανομή των προϊόντων του σε περιοχή εκτός της Κοινότητας, να προβαίνει σε οποιαδήποτε πώληση εντός περιοχής εκτός της συμβατικώς ορισθείσας, καθώς και στο έδαφος της Κοινότητας, τόσο δι' απευθείας διαθέσεως όσο και δι' επαναποστολής από τη συμβατικώς ορισθείσα περιοχή, αν η απαγόρευση αυτή έχει ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της Κοινότητας και ενέχει τον κίνδυνο να επηρεάσει τα εμπορικά ρεύματα μεταξύ των κρατών μελών. Τούτο μπορεί να συμβαίνει οσάκις η κοινοτική αγορά των οικείων προϊόντων χαρακτηρίζεται από ολιγοπωλιακή διάρθρωση ή από αισθητή διαφορά μεταξύ των εντός της Κοινότητας και των εκτός της Κοινότητας τιμών του προϊόντος που αφορά η σύμβαση και οσάκις, ενόψει της θέσεως που κατέχει ο προμηθευτής των οικείων προϊόντων και της εκτάσεως της παραγωγής του και των πωλήσεων εντός των κρατών μελών, η απαγόρευση ενέχει τον κίνδυνο

να επηρεάσει αισθητά τα εμπορικά ρεύματα μεταξύ των κρατών μελών κατά τρόπο που μπορεί να θίξει την υλοποίηση των στόχων της κοινής αγοράς.

- 2) Οι ρήτρες που έχουν ως σκοπό να απαγορεύσουν στον διανομέα να πωλεί απευθείας και να επανεξάγει στην Κοινότητα τα προϊόντα που αφορά η σύμβαση και τα οποία έχει δεσμευθεί να πωλεί εντός τρίτων χωρών δεν εκφεύγουν της απαγορεύσεως του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, λόγω του ότι ο κοινοτικός προμηθευτής των εν λόγω προϊόντων τα διανέμει στο εσωτερικό της Κοινότητας μέσω δικτύου επιλεκτικής διανομής που αποτελεί αντικείμενο αποφάσεως περί εξαιρέσεως δυνάμει του άρθρου 85, παράγραφος 3, της εν λόγω Συνθήκης.

Rodríguez Iglesias

Gulmann

Schintgen

Mancini

Moitinho de Almeida

Kapteyn

Edward

Puissochet

Hirsch

Jann

Sevón

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 28 Απριλίου 1998.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

R. Grass

G. C. Rodríguez Iglesias